

ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет економіки та менеджменту

Кафедра економіки, підприємництва та туризму

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету

О. А. Опалов

« 31 » серпня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Бізнес-планування в туризмі»

галузь знань	24 «Сфера обслуговування»
спеціальність	242 «Туризм і рекреація»
освітній ступінь	перший (бакалаврський)
освітня програма	«Туризм»
вид дисципліни	обов'язкова
мова навчання	українська

Розробник: Валінкевич Н.В., д.е.н., професор кафедри економіки, підприємництва та туризму, Осіпчук А.С., асистент кафедри економіки, підприємництва та туризму

УХВАЛЕНО

Завідувач кафедри економіки,
підприємництва та туризму

Н.В. Валінкевич
протокол № 2 від "29" серпня 2023 р.

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми "Туризм"

Н.В. Валінкевич
"29" серпня 2023 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Навчально-методичною комісією
факультету економіки та менеджменту
протокол №1 від "30" серпня 2023 р.

голова НМК Прокопчук О. А.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Бізнес-планування в туризмі» є засвоєння теоретичних знань і оволодіння практичними навичками щодо методики складання бізнес-плану та розрахунку окремих показників бізнес-планування з врахуванням особливостей конкретних частин плану (маркетинговий, виробничий, організаційний та виробничий). Завданнями дисципліни є: навчитись розробляти плани розвитку власного бізнесу та інноваційно-інвестиційні проекти різних напрямків; обґрунтовувати загальні тактичні і стратегічні управлінські рішення за різними аспектами господарської діяльності новоствореної компанії; оцінювати економічну ефективність проектів і визначати передумови їх реалізації; доводити доцільність і обов'язковість використання бізнес-планів як надійного фінансово-економічного інструменту розвитку сучасного бізнесу.

2. Обсяг навчальної дисципліни «Бізнес-планування в туризмі»

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань – 24 «Сфера обслуговування» (шифр і назва)	Обов'язкова	
Модулів – 2	Спеціальність <u>242 Туризм і рекреація</u> (шифр і назва)	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		четвертий	четвертий
Загальна кількість годин – 120		Семестр	
		8-й	8-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента - 6	Освітній ступінь: бакалавр	22 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		26 год.	8 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		72 год.	108 год.
Вид контролю: екзамен			

3. Передумови для вивчення дисципліни

У ході вивчення дисципліни студент повинен

Знати:

- основні етапи процесу створення туристичного підприємства, вирізняти організаційно-правові форми та здійснювати обґрунтований вибір напрямів їх діяльності;
- орієнтири і тенденції розвитку ринку, галузі, підприємств і продукції, що виробляється;
- загальні тактичні і стратегічні управлінські рішення за різними аспектами господарської діяльності новоствореної компанії;
- організацію проведення презентації бізнес-плану.

Вміти:

- визначати напрями та обґрунтовувати загальний механізм здійснення соціальної відповідальності ведення успішного бізнесу;
- характеризувати основні розділи бізнес-плану та їх особливості;
- застосовувати практичні навички до розрахунку основних показників діяльності підприємств туристичного бізнесу;
- здійснювати експертизу бізнес-плану в туризмі.

4. Очікувані результати навчання з дисципліни

PH13	Встановлювати зв'язки з експертами туристичної та інших галузей
PH19	Аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань
PH20	Виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання
PH21	Приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності
PH22	Професійно виконувати завдання в невизначених та екстремальних ситуаціях.

5. Співвідношення результатів навчання дисципліни із компетентостями

Компетентості	Програмні результати навчання				
	PH13	PH19	PH20	PH21	PH22
ЗК03		+			+
ЗК06			+		+
ЗК08	+			+	
ЗК13			+		
СК09		+			+
СК15	+				

ЗК03. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо

ЗК06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

ЗК08. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій

ЗК13. Здатність планувати та управляти часом

СК09. Здатність забезпечувати безпеку туристів у звичайних та складних форс-мажорних обставинах

СК15. Здатність діяти у правовому полі, керуватися нормами законодавства

6. Критерії оцінювання результатів навчання

Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид заняття	Максимальна кількість балів за одиницю	Кількість одиниць, год.	Максимальна кількість балів
Лекції	0,48	22	10,6
Практичні заняття	0,7	26	18,2
Самостійна робота	0,1	72	7,2
Модульна контрольна робота*	12	2	24
Разом:		-	60

* На модульні контрольні роботи передбачити кількість балів, яка складас не менше 20% від максимальної кількості балів, які студент може отримати під час поточного контролю за накопичувальною системою (60 балів).

Максимальна кількість балів становить 60. Мінімальна кількість балів, набраних студентом, складає 60% від максимальної кількості балів, отриманих під час вивчення дисципліни – 36 балів.

Порогові рівні оцінок за результатами навчання

Шифр результату навчання	Вид заняття	Мінімальна кількість балів (репродуктивний рівень)**	Максимальна кількість балів (творчий рівень)
		36	60
РН13, РН19	Лк 1,3,7; Пз 1, 3, 7; СР (ЗМ1, ЗМ2)	7	14
РН20, РН21	Лк 2,8,9; Пз 2,4-6, СР (ЗМ1, ЗМ2)	7	12
РН22	Лк 4-6; Пз 8-11; СР (ЗМ1, ЗМ2)	6	10
РН13, РН19, РН20, РН21, РН22	МКР1, МКР2 (Лк 1-11, Пз 1-11, СР (ЗМ1, ЗМ2))	16	24
Разом:		36	60

**Мінімальний пороговий рівень оцінки визначається тим, що студент має певні знання, передбачені в робочій програмі навчальної дисципліни, володіє основними положеннями, що вивчаються на рівні, який визначається як мінімально допустимий. З використанням основних теоретичних положень, студент з труднощами пояснює правила вирішення практичних/

розрахункових завдань дисципліни. Виконання практичних/ контрольних/ індивідуальних завдань, значно формалізовано: є відповідність алгоритму, але відсутнє глибоке розуміння роботи та взаємозв'язків з іншими дисциплінами.

Максимальна кількість балів становить 60. Мінімальна кількість балів, набраних студентом, складає 60 % від максимальної кількості

7. Засоби діагностики результатів навчання та форми поточного й підсумкового контролю

При організації освітнього процесу у Поліському національному університеті студенти, викладачі, методисти, адміністрація діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу у Поліському університеті, Положення про навчально-методичне забезпечення навчальних дисциплін у Поліському національному університеті, Положення про силабус навчальної дисципліни Університету, Положення про внутрішню систему забезпечення якості вищої освіти у Поліському університеті, Положення про академічну доброчесність, запобігання та виявлення плагіату, Концепції розвитку інклюзивної освіти.

Академічна доброчесність. Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

На заняття студенти вчасно приходять до аудиторії відповідно до діючого розкладу (у разі пропуску занять до деканату подається пояснювальна записка).

Під час занять студенти: не вживають їжу та жувальну гумку; не залишають аудиторію без дозволу викладача; не заважають викладачу проводити заняття.

Під час контролю знань студенти: є підготовленими відповідно до вимог даного курсу; розраховують тільки на власні знання (не шукають інші джерела інформації); не заважають іншим; виконують усі вимоги викладачів щодо контролю знань.

Викладач у свою чергу: забезпечує на заняттях обстановку творчого, зацікавленого ставлення студентів до навчальної дисципліни, яку він викладає; формує на заняттях дух взаємного порозуміння та доброзичливості, виключає формалізм та елементи безпринципності в освітньому процесі; при проведенні занять дотримується вимог трудової дисципліни та навчального розпорядку.

Підсумковий контроль результатів навчання та компетентностей студентів з навчальної дисципліни здійснюється на підставі проведення семестрового екзамену у формі тестування на ПК або письмово, у вигляді відповідей на питання. Екзаменаційні тести охоплюють програму навчальної дисципліни. Завданням екзамену є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності використання для вирішення практичних задач тощо.

Тестові питання мають теоретичне та практичне спрямування, які передбачають вирішення типових професійних завдань фахівця на робочому

місці та дозволяють діагностувати рівень підготовки студента і рівень його компетентності з навчальної дисципліни.

Мінімально можлива кількість балів, отриманих студентом у випадку складання екзамену, дорівнює 25. Максимальна можлива кількість балів, отриманих на екзамені – 40.

Підсумкові бали за екзамен складаються із суми балів за відповіді на тестові питання, що округлені до цілого числа.

Підсумкова оцінка з дисципліни розраховується як сума балів, отриманих під час екзамену та балів, отриманих під час поточного контролю за накопичувальною системою.

Методи контролю:

Лекція: попереднє усне чи письмове опитування, фронтальне опитування, вибіркове усне опитування.

Практичне заняття: співбесіда, дискусія, мозковий штурм, усне та письмове опитування, тестування, вирішення задач, захист доповідей (рефератів), діалог, професійний диктант, письмова модульна робота (проміжний контроль).

Самостійна робота студентів: перевірка конспекту, перевірка відповідей на проблемні питання, опитування на практичному занятті, захист індивідуального творчо-наукового завдання.

Поточний контроль – проведення практичних занять, відпрацювання академічних заборгованостей.

Модульний контроль – включає до себе перевірку засвоєння матеріалу вибіркових тем курсу згідно з тематичним планом шляхом виконання самостійних та практичних завдань, проведення рубіжного атестування.

Підсумкова оцінка з дисципліни розраховується як сума балів, отриманих під час екзамену та балів, отриманих під час поточного контролю за накопичувальною системою.

8. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1 (М1). Бізнес-планування у діяльності організації

Змістовний модуль 1 (ЗМ1). Основні методологічні підходи та базові процедури бізнес-планування

Тема 1 (Т1). Бізнес-план у ринковій системі господарювання

Тема 2 (Т2). Підготовча стадія розробки бізнес-плану

Тема 3 (Т3). Структура, розробка та оформлення бізнес-плану

Тема 4 (Т4). Маркетинговий розділ бізнес-плану

Тема 5 (Т5). Виробничий розділ бізнес-плану

Тема 6 (Т6). Організаційний розділ бізнес-плану

Модуль 2 (М2). Бізнес-план як основа підприємницької діяльності

Змістовний модуль 2 (ЗМ2). Імплементация бізнес-планування в туристичній діяльності.

Тема 7 (Т7). Особливості бізнес-планування в туристичній діяльності

Тема 8 (Т8). Оцінка ризиків у бізнес-плані

Тема 9 (Т9). Презентація та експертиза бізнес-плану

Тема 10 (Т10). Фінансовий розділ бізнес-плану

Тема 11 (Т11). Використання бізнес-планування у готельно-ресторанному підприємстві

9. Теми лекцій

№ з/п	Тема	Теми лекцій	Кількість годин	
			денна форма	заочна форма
МОДУЛЬ 1. Бізнес-планування у діяльності організації				
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. Основні методологічні підходи та базові процедури бізнес-планування				
1	Т1	Бізнес-план у ринковій системі господарювання	2	0,3
2	Т2	Підготовча стадія розробки бізнес-плану	2	0,3
3	Т3	Структура, розробка та оформлення бізнес-плану	2	0,3
4	Т4	Маркетинговий розділ бізнес-плану	2	0,3
5	Т5	Виробничий розділ бізнес-плану	2	0,4
6	Т6	Організаційний розділ бізнес-плану	2	0,4
Разом за модуль 1:			12	2
МОДУЛЬ 2. Бізнес-план як основа підприємницької діяльності				
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. Імплементация бізнес-планування в туристичній діяльності				
7	Т7	Особливості бізнес-планування в туристичній діяльності	2	0,4
8	Т8	Оцінка ризиків у бізнес-плані	2	0,4
9	Т9	Презентація та експертиза бізнес-плану	2	0,4
10	Т10	Фінансовий розділ бізнес-плану	2	0,4
11	Т11	Використання бізнес-планування у готельно-ресторанному підприємстві	2	0,4
Разом за модуль 2:			10	2
Разом:			22	4

10. Теми практичних занять

№ з/п	Теми практичних занять	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
МОДУЛЬ 1. Бізнес-планування у діяльності організації			
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. Основні методологічні підходи та базові процедури бізнес-планування			
T1	Бізнес-план у ринковій системі господарювання	2	0,7
T2	Підготовча стадія розробки бізнес-плану	2	0,6
T3	Структура, розробка та оформлення бізнес-плану	4	0,7
T4	Маркетинговий розділ бізнес-плану	2	0,6
T5	Виробничий розділ бізнес-плану	2	0,7
T6	Організаційний розділ бізнес-плану	2	0,7
Разом за Модулем 1:		14	4
МОДУЛЬ 2. Бізнес-план як основа підприємницької діяльності			
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. Імплементация бізнес-планування в туристичній діяльності			
T7	Особливості бізнес-планування в туристичній діяльності	2	0,8
T8	Оцінка ризиків у бізнес-плані	2	0,8
T9	Презентація та експертиза бізнес-плану	2	0,8
T10	Фінансовий розділ бізнес-плану	2	0,8
T11	Використання бізнес-планування у готельно-ресторанному підприємстві	4	0,8
Разом за Модулем 2:		12	4
Разом:		26	8

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми та її короткий зміст	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
МОДУЛЬ 1. Бізнес-планування у діяльності організації			
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. Основні методологічні підходи та базові процедури бізнес-планування			
T1	Особливості підприємницької діяльності в туристичній (готельно-ресторанній) сфері	6	9
T2	Логіка процесу стратегічного планування на підготовчій стадії бізнес-плану	6	9
T3	Види аналізу та особливості їх застосування	6	9
T4	SWOT-аналіз як засіб дослідження конкурентоспроможності підприємства	6	9
T5	Визначення місії та формулювання цілей діяльності підприємства	6	9
T6	Аналіз стратегічних альтернатив і вибір стратегій розвитку підприємства	6	9
Разом за Модулем 1:		36	54
МОДУЛЬ 2. Бізнес-план як основа підприємницької діяльності			
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. Імплементация бізнес-планування в туристичній діяльності			
T7	Сутність та види підприємницького ризику	6	9
T8	Методологічні основи експертизи бізнес-планів	6	9
T9	Календарний план-графік реалізації підприємницького проекту	6	9
T10	Сутність та види підприємницького ризику	6	9
T11	Календарний план-графік реалізації підприємницького проекту	6	9
T12	Методологічні основи експертизи бізнес-планів	6	9
Разом за Модулем 2:		36	54
Разом		72	108

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення

Лекційні заняття проводяться в аудиторіях, обладнаних мультимедійними засобами, і передбачають використання презентацій, відеофільмів. Практичні роботи проводяться у навчальних аудиторіях, з використанням наочного роздаткового матеріалу та навчального приладдя: топографічні карти різних

масштабів, атласи, альбоми умовних знаків та рельєфу, туристичні путівники та буклети.

13. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

а) законодавство:

1. Конституція України. Документ № 254к/96-ВР від 01.01.2020. Режим доступу. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Про туризм: Закон України від 18.11.2021 №325/95-ВР. Режим доступу URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80#Text>
3. Про ціни і ціноутворення : Закон України від 09.06.2022 р. № 5007-VI. Режим доступу. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5007-17>
4. Цивільний кодекс : Закон України від 23.02.2023 № 435-IV. Режим доступу. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
5. Податковий кодекс : Закон України від 29.06.2023 № 2755-VI. Режим доступу. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
6. Господарський кодекс : Закон України від 27.07.2023 № 436-IV. Режим доступу. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.

б) основна:

1. Азарова А. О. Економіка підприємства : навч. посібник / А. О. Азарова, Л. О. Нікіфорова. Вінниця : ВНТУ, 2016. 215 с.
2. Заворуєва О. С. Удосконалення стратегії управління розвитком туристичної галузі України : дис... канд. екон. наук : 08.00.03 – економіка та управління національним господарством / О. С. Заворуєва. Запоріжжя : Класичний приватний університет, 2019. 205 с.
3. Голод А. Безпека регіональних туристичних систем: теорія, методологія та проблеми гарантування : монографія / А. Голод. Львів : ЛДУФК, 2017. 340 с.
4. Іванілов О. С. Економіка підприємства : підручник / О. С. Іванілов. 2-ге вид. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 728 с.
5. Інновінг в туризмі : монографія / [А. А. Мазаракі, Т. І. Ткаченко, С. В. Мельниченко та ін.] ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. А. А. Мазаракі. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. 531 с.
6. Економіка туризму : підручник / В. Ю. Світлична, С. А. Александрова ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2022. 167 с.
7. Економіка туризму: теорія та практика : підручник / М. П. Мальська, М. Й.
8. Економіка підприємства : навч. посібник / [Н. Б. Юрченко, Р. С. Кравчук, І. Б. Запхляк, І. І. Василик]. Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2018. 377 с.
9. Рутинський, С. В. Білоус, Н. Л. Мандюк. Київ : Центр учбової літератури, 2017. 544 с.

10. Тофанюк А. Збірник матеріалів за результатами IV науково-практичної конференції студентів та молодих вчених «Сталий розвиток України: проблеми і перспективи». Кам'янець-Подільський: Медобори-2006, 2016. 230 с. С.153-155.

11. Підприємницька діяльність та економіка підприємства : навч. посібник / С. Б. Довбня, Т. Б. Ігнашкіна, А. Б. Педько та ін. Дніпро : Ліра, 2016. 438 с.

12. Перспективи розвитку туризму в Україні та світі: управління, технології, моделі : колективна монографія / за наук. ред. Волошина І. М. Луцьк : РВВ Луцького НТУ, 2015. 328 с.

13. Сагалакова Н. О. Туризм: бізнес-процеси, ціни і ціноутворення : монографія / Н. О. Сагалакова. Київ : КНТЕУ, 2016. 416 с.

в) додатков:

1. Клапчук В.М. Рекреалогія: Навчально-методичний посібник для самостійної та індивідуальної роботи студентів спеціальності «Туризм». – Івано-Франківськ: Фоліант, 2017. 88с.

2. Чернишова Т.М., Осіпчук А.С. Стратегічні пріоритети туристичної діяльності під час війни. Причорноморські економічні студії. 2023. №79. С. 251-257. DOI: <https://doi.org/10.32782/bses.79-39>

3. Шведун В.О., Мельниченко О.А. Особливості розвитку індустрії туризму в Україні: монографія. Харків: Вид-во НУЦЗУ, 2017. 153 с.

4. Management of the development of the tourist industry in the condition of a pandemic / Fatkhutdinova O. et al. Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. 2021. № 5 (40). С. 184–190. DOI: 10.18371/fcaptr.v5i40.244979.

Інформаційні ресурси:

1. Бібліотечно-інформаційний ресурс (книжковий фонд, періодика, фонди на електрон-них носіях тощо) бібліотеки Поліського національного університету. Інституційний репозитарій Поліського національного університету. URL: <http://lib.znau.edu.ua/jirbis2/>

2. Законодавча база України. URL: <http://search.ligazakon.ua/search/business/instruction/ua/>

3. Офіційний сайт Державного агентства розвитку туризму. URL: <https://www.tourism.gov.ua/>